

‘Kemi’s werk veranderde mijn leven en de inhoud van dit boek zal het jouwe eveneens veranderen. Als je je wilt inzetten voor persoonlijke ontwikkeling op je eigen voorwaarden, wil je Kemi naast je hebben. Ze is een fantastische coach en belichaamt het beste van iedere grote leider die ik ooit heb ontmoet.’

Taryn Brumfitt, oprichter van de Body Image Movement

‘Ik ontmoette Kemi ruim tien jaar geleden en werd gegrepen door haar aanwezig-zijn en haar ideeën over wat nodig is om te leven met meer power. Voor mij is Kemi de belichaming van gratie en rust, een kalme kracht en zelfverzekerdheid die je onweerstaanbaar aantrekken. *POWER* reflecteert deze kracht en zelfverzekerdheid en ik hoop dat we allen kunnen leren van deze geweldige gids en een klein beetje meer kunnen leven en leiden zoals Kemi!’

Emma Isaacs, oprichter van Business Chicks

‘Wil je je power goed ontplooien en gebruiken, lees dan dit boek. Ik kan deze vrouw of dit boek niet genoeg aanbevelen. Kemi is een van ’s werelds begaafdste coaches. Ze geeft ons inzicht in onze power en hoe die te gebruiken.’

Clare Bowditch, muzikant en auteur van *Your Own Kind of Girl*

‘Kemi Nekvapil is gepassioneerd en onbevreesd en omarmt een leven vol power. Als coach en spreker wil Kemi vrouwen helpen manieren te vinden om voluit te leven. Als auteur heeft ze haar ervaringen en kennis gebundeld om dat ook mogelijk te maken voor jou!’

Dr. Anita Heiss, auteur van *Am I Black Enough For You?* en *Bila Yarrudhanggalangburay*

‘In ware Kemi-stijl is dit zo prachtig geschreven en verfrissend vrij van verontschuldigen. De levenslessen in power mag je niet missen.’

Sally Obermeyer, medeoprichter van SWIISH

‘Dit boek gaf me een boost van zowel vreugde als adrenaline. Vreugde omdat het heel veel dingen zegt die ik moet horen, op een boeiende, leesbare manier. Adrenaline omdat het me enthousiast en gemotiveerd maakt! Dank je, Kemi, voor je onbevreesdheid bij alles wat probeert ons het zwijgen op te leggen, te kleineren en machteloos te maken, vooral vrouwen die niet wit zijn. Ja, we hebben veel bereikt. Maar een vrouw die haar power laat gelden geldt nog steeds als radicaal. En een zwarte vrouw die dat doet? Een leider als jij is nodig, Kemi.’

Yumi Stynes, auteur van *Ladies, We Need to Talk*

‘Boeiend, indringend en noodzakelijk. Kemi Nekvapil geeft ons de power om een leven vol twijfel en aangeleerde kleinheid met trots te verruilen voor een leven waarin we zonder sorry te zeggen onze waarde, moed en prachtige totaliteit erkennen en laten gelden.’

Madeleine Dore, bedenker van *Extraordinary Routines*

‘Kemi beschrijft het ondenkbare en moet daarom worden gelezen door IEDERE vrouw. Dit is niet voor de wankelmoedigen maar voor de dapperen die openstaan voor transformatie. Af en toe ontdek je een levende voorouder en ik vond die in Kemi toen ik haar boek *POWER* las. Ik heb me als zwarte vrouw nooit zó gezien gevoeld.’

Yemi Penn, ondernemer en transformatiecoach

‘Kemi is een krachtcentrale, en dat woord gebruik ik niet zomaar. Ze heeft de aangeboren authentieke gave anderen power te geven door eigenaarschap te tonen over haar eigen levenservaring en is wereldwijd een stem geworden waarnaar we kunnen luisteren als we er klaar voor zijn onze eigen macht te laten gelden.’

Tory Archbold, oprichter en directeur van *Powerful Steps*

POWER
POWER
POWER
POWER

Stop met sorry zeggen en leef voluit

KEMI NEKVAPIL

Vertaald door Akkie de Jong

2023

AMSTERDAM

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Er is alles aan gedaan om bedenkers en copyrighthouders van geciteerd materiaal in dit boek te achterhalen.

Sommige namen en herkenbare details zijn veranderd.

Copyright © 2022 Kemi Nekvapil

Copyright woord vooraf © 2023 Elizabeth Gilbert

Copyright Nederlandse vertaling © 2023 Akkie de Jong (met medewerking van sensitivityreader Adiëlle Westercappel)

Eerste druk september 2023

Oorspronkelijke titel *Power. A woman's guide to living and leading without apology*

Oorspronkelijke uitgever Penguin Life/Penguin Random House Australia, Melbourne/Sydney

Omslagontwerp bij Barbara

Foto auteur © Prue Aja Steedman

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey

Druk en bindwerk CPI Books GmbH, Leck

ISBN 978 94 031 2894 8

NUR 770

uitgeverijcargo.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council® (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Dit boek is opgedragen aan:

iedere vrouw die zich ooit machteloos, genegeerd of onwaardig heeft gevoeld...

iedere vrouw die haar volledige kracht nog niet heeft omarmd...

iedere vrouw die meer invloed wil uitoefenen...

iedere vrouw die leiding wil geven...

iedere vrouw die streeft naar een leven waarin ze sterk staat.

Voor vrouwen van elk ras, elke kleur, leeftijd, geloofsrichting, geaardheid, identiteit en bekwaamheid... dit boek is voor jullie.

Dit boek is voor ons.

Inhoud

Woord vooraf, door Elizabeth Gilbert	II
Voorwoord – De power van De Moeder	15
Inleiding – Over macht	19
Deel 1 – Powerparadigma's	
I. Mijn eerste lessen over macht	39
II. De macht van onderdrukkende systemen	47
III. De macht van racisme	51
IV. Een nieuwe definitie van macht	54
V. Het acroniem POWER	56
VI. Tijd voor een nieuw paradigma	58
Deel 2 – Presence	
I. P staat voor PRESENCE	63
II. Aanwezig zijn in de praktijk	66
III. De power van zelfbewustzijn	71
IV. De power van genot	79
V. De power van empathie	86
VI. De power van de spiegel	92
VII. De power van even pauze nemen	96

Deel 3 – Ownership

I. O staat voor OWNERSHIP	107
II. De power van erfgoed	109
III. De power van inprentingen	116
IV. De power van ruimte opeisen	123
V. De power van geloven	126
VI. De power van controle	131

Deel 4 – Wijsheid

I. W staat voor WIJSHEID	141
II. De power van vergeving	143
III. De power van plezier	148
IV. De power van toestemming	153
V. De power van woorden	163
VI. De power van inwijding	171
VII. De power van grenzen	178

Deel 5 – Equality

I. E staat voor EQUALITY	189
II. De power van ras	191
III. De power van waarde	198
IV. De power van gelijkwaardig	207
V. De power van diversiteit	212
VI. De power van mijn zwart-zijn	220

Deel 6 – Responsibility

I. R staat voor RESPONSIBILITY	235
II. De power van waarden	238
III. De power van geld	246
IV. De power van leiderschap	254
V. De power van privileges	258
VI. De power van actie	261

Deel 7 – Power opbouwen

i. Power opbouwen	269
ii. De power van de praktijk	271
iii. Vooruitgang herkennen	274
iv. De power van een gemeenschap	276
v. Powerpraktijken	279
vi. Powerpraktijklijst	280
vii. De power van ‘ik ben...’	283
viii. De power van tien besluiten	285
ix. De powervragen	288
x. Jouw powerproject	289
xi. De power van een droom	291
xii. De cirkel is rond	296
Dankwoord	299
Blijf in contact	301

Woord vooraf

Ik ontmoette Kemi Nekvapil kort voor COVID-19 over de wereld raasde en ieders leven voorgoed veranderde. Ik reisde door Australië om lezingen te geven en was dolblij toen ik hoorde dat zij me op het podium zou interviewen. Destijds kende ik Kemi alleen op schrift, via haar cv. Ik had gehoord dat ze een coach, veelgevraagd spreker, actrice, tuinliefhebber en zangeres was – in mijn ogen allemaal even geweldig. Maar toen ik Kemi in levenden lijve ontmoette, wist ik meteen dat ze veel buitengewoner was dan welke benaming (of reeks benamingen) ook kon uitdragen. Ik was direct in de ban van deze sterke, mooie vrouw die vriendelijkheid, intelligentie, gratie, humor en – jawel – power uitstraalde. Ik kan er niets aan doen: niemand anders in het vertrek deed er nog toe op het moment dat er een heerlijke intimiteit tussen ons ontstond – we vonden elkaar in een gedeeld enthousiasme voor kwaliteitskranten, dure pennen, flauwe humor, vrouwenrechten en de vreugde van reizen buiten de gebaande paden. Ik wist dat ik er vanaf toen een vriendin bij had – en dat klopte. Ik zal nooit vergeten wat Kemi zei vlak voor we samen het podium op liepen. Ze zei: ‘Ik leerde al vroeg dat ik nooit thuis zou horen in welk vertrek ik ook binnenstapte, omdat ik anders was dan alle anderen. En dus moest ik gewoon mezelf worden.’

Kemi Nekvapil is inderdaad anders dan alle anderen. Geboren in Engeland uit Nigeriaanse ouders die voor hun kinderen een beter leven wensten, werd ze grootgebracht in verschillende witte pleeggezinnen. Haar opeenvolgende pleegouders waren

soms vriendelijk en vol goede bedoelingen, soms verschrikkelijk en dreigend ('Ik kan je zo terugsturen naar Nigeria'), maar altijd, áltijd hadden zij alle macht. Kemi leerde al heel jong dat ze witte mensen nooit kwaad moest maken. Tegelijk leerde ze dat ze, hoe voorbeeldig ze zich ook gedroeg, nooit helemaal geaccepteerd zou worden door die dominante, allesbepalende cultuur. Maar ze zou ook nooit helemaal worden geaccepteerd door haar zwarte burens, omdat ze qua taalgebruik en gedrag 'te wit' was en een duidelijk andere achtergrond had dan deze Britse immigrantenkinderen. Te Afrikaans om Brits te zijn, te Brits om Afrikaans te zijn (en dat was vóór ze de zaak nog verwarrender maakte door naar Australië te verhuizen!), groeide Kemi op als een culturele nomade. Voortdurend probeerde ze erbij te horen door zich aan te passen en mensen te pleasen – tot de dag dat ze eindelijk ophield met haar pogingen de goedkeuring te krijgen van een wereld die haar nooit zou kunnen begrijpen. In plaats daarvan besloot ze haar eigen unieke power op te eisen.

Kemi vertelt in dit boek hoe ze in de loop der jaren leerde haar verschillen om te zetten in voordelen, haar 'anders-zijn' in empathie, haar trauma in activisme, haar angst in moed en haar schier onmogelijke status als buitenstaander in haar huidige rol als leider die onversaagd het podium beklimt. Ze baande zich een weg waar nog geen weg was en biedt nu ruimhartig hulp aan een volgende generatie vrouwen, wat hun achtergrond ook is. Ze is een enthousiaste en onvermoeibare gids voor alle vrouwen die zich verloren, overweldigd, uitgestoten of onbegrepen voelen – en daarnaast een bron van inspiratie voor iedereen die klaar is voor een revolutionaire bewustwording van een krachtig zelf.

Kemi splitst het begrip POWER op in de vijf essentiële elementen Presence, Ownership, Wisdom, Equality en Responsibility. Ik weet uit ervaring dat ze deze eigenschappen niet alleen be-

wondert, maar ook ten volle belichaamt. Tijdens haar onvermoeibare studie van het leven is ze elke uitdaging aangegaan in een koppige wil uit te vinden wat ze ervan kon leren – om die les vervolgens door te geven. Vanuit haar diepe spiritualiteit heeft ze grote moeilijkheden overwonnen door te luisteren naar een heel eigen innerlijke stem. Die stem deelt ze gul in dit boek en zo geeft ze ons hoop in de vorm van een pijnlijk verworven en warmhartige wijsheid, met het patina van doorleefdheid en gekleurd door zowel blijdschap als verdriet.

Het kan niet makkelijk zijn geweest dit boek te schrijven of te laten publiceren. Op mij heeft het niet alleen indruk gemaakt door Kemi's openhartigheid en kwetsbaarheid; ook de druk van buitenaf draagt daaraan bij. We leven helaas in een wereld die uit alle macht probeert vrouwen te beletten zich uit te spreken. Een wereld ook waarin vrouwen van kleur die de waarheid spreken constant 'intimiderend' of 'boos' worden genoemd (alsof er niets is om boos over te zijn). Kemi onthult in dit boek dat zij vaak 'intimiderend' is genoemd als ze alleen al een kamer binnenging. Nog voor ze een woord heeft gezegd concluderen witte mensen vaak al dat ze bedreigend is: zoveel angst jaagt haar aanwezigheid de status quo aan. Gezien het geweld en de bedrieglijkheid waarmee de witte meerderheid zich verdedigt, vergde het heel wat moed om een boek te schrijven dat simpelweg de trotse titel *POWER* draagt. Die titel zelf is al een daad van onverschrokken rebellie, maar is tegelijk een baken van licht en liefde dat hopelijk anderen zal aantrekken en in ieder van ons een nog verdere transformatie en evolutie zal aanwakkeren.

Ik geloof oprecht dat dit boek een wonderbaarlijk fenomeen is – een goddelijk geschenk, een daad van creatieve ruimhartigheid, en een zeldzame parel. Lees het met een open geest en een dapper hart en zie hoe je beperkingen wegvallen.

Dank je, Kemi, voor het prachtige werk dat je in de wereld doet. Je bent een bijzondere vrouw, en je bent me heel erg dierbaar.

Elizabeth Gilbert

Voorwoord

De power van De Moeder

Ik voelde de aantrekkingskracht al toen ik voor het eerst over deze plek hoorde. Ik wist dat ik er een andere visie zou vinden op de wereld en hoe erin te leven. Ik was samen met mijn gezin en onze gastheer en gastvrouw Ron en Beth, maar ik liep voor hen uit over het pad dat naar deze speciale plek leidde, een kilometer verderop. Ik wist dat ik er alleen en in stilte moest aankomen. Ik moest hem in mijn eentje voor het eerst in zijn volle glorie aanschouwen.

Er hing de typische sfeer van Zuid-India in januari, met de intense geur van specerijen, jasmijn en frangipani. Het pad was omzoomd met prachtige tropische bomen en bloemen. Onder het lopen zag ik planten die ik kende en mooi vond, andere die ik kende en niet mooi vond en weer andere die ik helemaal niet kende.

‘Ik leer nooit alle planten kennen,’ mopperde ik bij mezelf.

Ondanks de mooie omgeving en milde Indiase lucht begon ik ongeduldig te worden. Ik wilde gewoon op mijn bestemming komen. Ik wist dat die een geweldig geschenk zou zijn, en al had ik geen idee waaruit dat zou bestaan, ik wist dat het een geschenk zou zijn voor mij alleen.

Maar waar was het? Waarom kon ik er nog niets van zien? Ik raakte gespannen en geïrriteerd, als een klein kind op kerstavond. Ik nam een moment om naar mezelf te ‘kijken’, zoals ik vaak doe, en lachte. Daar liep ik, zo uitkijkend naar het geschenk aan het

eind van het pad dat ik gefrustreerd raakte omdat ik het pad nog volgde en het geschenk zich nog niet liet zien. Toen ving ik er een glimp van op door een heg, besepte hoe dicht ik er feitelijk bij was en boog mijn hoofd. Ik voelde een zekere gêne, alsof ik er niet klaar voor was. Misschien werd het een teleurstelling. Misschien had ik het mis en was hier helemaal niets voor mij te vinden. En toen zag ik door een opening tussen de bomen het hele gebouw in al zijn gouden pracht. Mijn hart ging sneller slaan en tegelijk vertraagde mijn ademhaling. Ik voelde geen irritatie meer. Ik was kalm. Ik was er klaar voor.

De Matrimandir.

De Matrimandir ('Tempel van de Moeder') is een iconisch niet-religieus gebouw in Zuid-India. Het is een enorme geodetische koepel, belegd met gouden schijven die elk weer zijn belegd met gouden mozaïektegeltjes van een paar centimeter breed. De gouden koepel wordt omgeven door twaalf bloembladvormige meditatie ruimten.

In de centrale koepel bevindt zich de Binnenste Kamer, een meditatiezaal met daarin de grootste, optisch perfecte glazen kristallen bol ter wereld. Dit onaardse bouwsel, symbool voor de geboorte van een nieuw bewustzijn, was het visioen van De Moeder, eerder bekend als Mirra Alfassa, die in 1878 werd geboren in een Joodse Egyptisch-Turkse familie in Parijs. Eenmaal volwassen ging ze naar India, waar de spiritueel leraar Sri Aurobindo haar mentor werd. Hij zag haar als zijn spiritueel gelijke, noemde haar 'De Moeder' en droeg de leiding van zijn bloeiende ashram aan haar over. De Moeder stichtte vervolgens het utopische stadje Auroville in Puducherry (dat toen Pondicherry heette), waar de Matrimandir staat.

De Matrimandir biedt een prachtige aanblik. Je mag dit boek gerust neerleggen om de tempel te googelen, het is de moeite.

Soms weet je het als je op het punt staat het geschenk van een inzicht te ontvangen, een besef dat het volgende hoofdstuk van je leven zal inspireren. Die dag wist ik dat het mijne ophanden was. Ik wist niet wat de boodschap zou zijn, maar was vol verwachting.

Toen ik bij het officiële uitkijkpunt kwam, waren daar al circa twintig andere bezoekers. Maar ik wilde alleen zijn. Ik zag een afgezonderde, uit een rots gehouwen zitplaats voor één persoon die speciaal voor mij bestemd leek. Ik liep er langzaam heen, hoefde me nu niet te haasten. Ik ging op de rots zitten zonder naar de gouden koepel te kijken. Ik wilde me voorbereiden dus sloot ik mijn ogen, haalde een paar keer diep adem en deed een korte meditatie. Terwijl ik diep in- en uitademde zei ik tegen mezelf: ‘Laat me openstaan voor al wat zich mag openbaren. Hecht er waarde aan.’

Toen opende ik langzaam mijn ogen.

Terwijl ik mijn blik liet gaan over dit schitterende gouden bouwsel, omgeven door zijn groene gazons, kwam er een gevoel van vreugde, vrede en hoop over me.

De blijdschap die ik voelde gold de schoonheid. De vrede gold mezelf. De hoop gold vrouwen.

Het idee voor de Matrimandir was bij De Moeder opgekomen via visioenen. Ze ‘ontwierp’ hem niet maar zag hem voor zich in haar meditaties. De Matrimandir moest het symbool worden voor de universele moeder. De bouw duurde 37 jaar en ze was 93 toen de eerste steen werd gelegd. De Matrimandir is gebouwd op vier pilaren, elk met een betekenis, en die van de noordelijke pilaar spreekt me het meest aan: ‘De power van haar prachtige kracht en onweerstaanbare passie, haar krijgersmentaliteit, haar overweldigende wil, haar drieste snelheid en overrompelende macht.’

De Moeder manifesteerde haar kracht door haar leiderschap te omarmen, gebruikmakend van haar visioenen, communicatievermogen en hoop. Daarmee spoorde ze mij en iedere andere vrouw aan hetzelfde te doen: onze visioenen zo de wereld in te sturen dat ze anderen stimuleren hun kracht te ontplooiën. Ze riep een nieuw bewustzijn tot leven, een nieuwe manier om de wereld te ervaren en erin te functioneren. Het is mijn intentie met dit boek hetzelfde te doen voor jou – zo een nieuwe manier in je aan te wakkeren om de wereld te ervaren en je erin te laten gelden.

De Moeder had haar visioen, de Matrimandir, tot leven gewekt. De aanblik ervan vanaf die stenen zitplaats gaf me alles wat ik nodig had om mijn visioen te verwezenlijken. Dit boek is mijn visioen. Later, weer in het huis van onze vrienden, sprong ik op het bed, greep mijn notitieboek en pen en begon te schrijven.

Dit is een boek over *power*. Een boek over de vraag waarom we die weggeven. Maar het is ook een boek over de vraag waarom we eigenaarschap moeten tonen over die power en hoe we hem moeten stimuleren in anderen.

Inleiding

Over macht

'Mensen die hun macht afstaan doen dat meestal door te denken dat ze geen macht hebben.'

– Alice Walker

Vrouwen van nu hebben meer kansen dan onze moeders en grootmoeders ooit gehad hebben. Toch zijn er sociale structuren die ons beletten die kansen te grijpen waardoor we soms nog steeds twijfelen aan onze capaciteiten en onze kracht of macht. Voor veel vrouwen is 'power' iets abstracts, iets intimiderends. Je zult merken dat ik in dit boek de concepten 'zachte kracht' of 'persoonlijke kracht' vermijd. Dat heb ik opzettelijk gedaan. Kracht is kracht en macht is macht. We hoeven die niet te 'feminiseren' om ze aantrekkelijk te maken; we moeten er een nieuwe definitie aan geven. Ik wil dat we deze woorden op een positieve manier gaan gebruiken.

Tallose vrouwen hebben net als ik in hun jeugd meegekregen dat macht toebehoort aan anderen, dat die destructief is. Daarom hadden ze er geen belang bij hun eigen macht te onderzoeken of te omarmen. Mijn relatie met macht kwam vooral neer op machtelóósheid.

In mijn ervaring was macht wit: een witte man in een pak of een witte vrouw die slank en blond was. Ook een universitaire opleiding betekende macht – daarmee had je meer macht dan

iemand zonder academische graad. Een universitaire studie was gerelateerd aan privileges, aan een voorrecht dat was gerelateerd aan wit-zijn en dat weer aan macht.

Toen ik op school zat, zwart, een meisje en te dik, was een universitaire studie geen optie. Macht leek me destijds niet iets wat voor mij was weggelegd. In de loop van de tijd heb ik macht zelf moeten onderzoeken en er een eigen definitie aan moeten geven.

Julie Diamond is een vrouw wier werk over macht ik bewonder. Ze is een leiderschapscoach die meer dan dertig jaar heeft gewerkt in de wereld van menselijke en organisatorische verandering. Ze is ook de auteur van *Power: A User's Guide*, waarin ze schrijft: 'Macht is goed noch slecht; ze is energie, een menselijke drang om de wereld vorm te geven, anderen te beïnvloeden en een indruk achter te laten. We hebben macht nodig. Macht is soms lastig te verwerven maar toch cruciaal. Ze is productief en creatief.'

Haar uitleg van macht spreekt me aan – macht omvat veel meer dan wat ik had ervaren of wat me was wijsgemaakt. Ook de *Oxford English Dictionary* definieert macht als iets positiefs, namelijk als 'de mogelijkheid of capaciteit om iets te doen of te handelen op een specifieke manier'. Macht is dus niet voorbehouden aan een kleine groep, maar bereikbaar voor iedereen.

In mijn boek *The Gift of Asking* bespreek ik waarom veel vrouwen het zo moeilijk vinden te vragen om wat ze nodig hebben en willen. Een van de redenen hiervoor is de overtuiging dat vragen het risico inhoudt dat je niet langer wordt gezien als een 'lief meisje'. 'Lief' zijn (niet vragen om meer, anderen behagen, doen wat er gezegd wordt en er 'aardig' uitzien) is voor vrouwen een manier om zichzelf en elkaar macht te ontzeggen.

Ik heb honderden vrouwen gecoacht in mijn een-op-eensessies en duizenden vrouwen in groepen. Dit zijn vrouwen op

CEO-niveau, met een eigen bedrijf, ondernemers, managers, plat-telandsvrouwen, professionele sporters, yogadocenten, activisten, maatschappelijk werkers en coaches: vrouwen met diverse functies in verschillende bedrijfstakken. Ze komen zelden bij me om hun macht te ontdekken, maar tijdens het coachingproces ontdekken de meesten hun relatie tot macht en tevens hun relatie tot vragen. Ze onderzoeken hoe vaak ze hun macht opeisten, wanneer ze zich hun macht lieten afpakken, wanneer ze haar weggeven, hoe ze hun macht lieten gelden en hoe het leven verandert als ze die macht omarmen en gebruiken.

Nu ik dit boek schrijf hoef ik inmiddels niet langer te doen alsof ik geen macht heb. En ik ben al helemaal niet meer van plan een lief meisje te zijn. Het is mijn intentie dat je na lezing van dit boek jouw versie van een 'lief meisje' zult afschudden en een vrouw wordt die zich ten volle ontplooit.

Als macht wordt gecreëerd door een systeem dat berust op iemands gender, privileges en 'verleende' status, gaan we geloven dat ze is voorbehouden aan een kleine uitverkoren groep. En dit systeem blijft bestaan zolang die kleine groep anderen aan de machtstafel nodigt die er net zo uitzien en dezelfde opvoeding hebben gehad als zij. De rest wordt buitengesloten. Als je dit boek leest, ben je ongetwijfeld een van 'de rest van ons' en weet je hoe dit systeem werkt. Je weet hoe het ons elke dag beïnvloedt: de wereld waarin we leven is georganiseerd om ons klein te houden. Jarenlang hoorde ik dat 'het systeem hapert', maar dan bekijk je het door een roze bril. Het wekt de indruk dat er vroeger een systeem bestond waarin iedereen gelijk was en dat het op een dag, of zelfs na verloop van tijd, is ingestort. Maar laten we die roze bril afzetten en de waarheid onder ogen zien. Het systeem is altijd zo bedoeld en nooit minder waard geworden. Het was opgezet voor

witte mannen. En het tragische is dat velen van ons zich binnen dat systeem minderwaardig hebben gevoeld.

Of je dit nu leest als vrouw, vrouw van kleur, queer, non-binaire persoon of vrouw met een beperking, je weet het. We weten allemaal hoe het voelt als we minderwaardig worden genoemd. We verinnerlijken deze fabeltjes en zo worden we medeplichtig aan het systeem en blijven we zitten waar ze ons willen hebben.

Zoals zoveel vrouwen heb ik geleerd om te leven en leiding te geven 'als een verontschuldiging'. Daarmee bedoel ik dit:

- Ik leerde me klein te maken door mijn mening voor me te houden, uit angst dat ze me niet aardig zouden vinden en omdat ons is wijsgemaakt dat aardig gevonden worden onze belangrijkste waarde is.
- Ik leerde te doen alsof ik geen behoeften en wensen had, om niet behoeftig of lastig te worden genoemd.
- Ik leerde om een 'lief meisje' te zijn, alleen te doen wat van me werd verwacht en me aan de regels te houden.
- Ik leerde me te verontschuldigen als ik iets zei door mijn woorden af te zwakken met een glimlach, met giechelen mijn bedoeling of stem te verzachten of door echt sorry te zeggen: 'Sorry dat ik dit zeg, maar...'
- Ik leerde te ontkennen dat ik een leider kon zijn omdat mijn denken bang was voor veroordeling en falen.
- Als zwarte vrouw die haar weg moest vinden in een overwegend witte wereld leerde ik te leven 'als een verontschuldiging'.

Dit was mijn versie van leven en leiden als een verontschuldiging. Hoe ziet jouw versie eruit?

Anderzijds, hoe ziet leven en leiden zónder verontschuldiging eruit?

- Het betekent dat we ruimte innemen zónder sorry te zeggen.
- Het betekent dat we onze behoeften uitspreken omdat we het waard zijn dat ze worden vervuld.
- Het betekent dat we in de wereld functioneren zoals we ten diepste zijn en ons eigen, unieke pad creëren.
- Het betekent dat we onze mening en stem laten horen zonder die af te zwakken of sorry te zeggen.
- Het betekent dat we, als we leiding willen geven, die rol kunnen vervullen in de wetenschap dat veroordeling en falen erbij horen.
- Het betekent dat we, als ons wordt gevraagd leiding te geven, niet aannemen dat we niet goed genoeg zijn. We zien in dat we al doende leren.
- Het betekent dat we onze raciale identiteit en etniciteit met trots dragen en anderen stimuleren dat ook te doen.

Dit is het moment om onze persoonlijke macht en die van andere vrouwen te vergroten, omdat de wereld meer dan ooit vrouwen nodig heeft die hun macht laten gelden. Het is tijd dat we ons vermogen omarmen ‘iets te doen of te handelen op een specifieke manier’, om van binnenuit te gaan bouwen aan een beter systeem.

De verandering van extern naar innerlijk

Ik heb dit boek geschreven om te laten zien hoe ik de *powerstory's* die ik had over mezelf veranderde, zodat jij hetzelfde kunt doen met jouw *powerstory's*.

Eerst moeten we het hebben over ‘externe’ macht.

In 2019 volgde ik bij dr. Brené Brown een opleiding tot facilitator bij haar leiderschapsprogramma Dare to Lead™. Brené Brown is een hoogleraar die onderzoek doet naar schaamte, kwetsbaar-

heid en moed. Ze spreekt van het ‘macht-over’-model, waarbij mensen schaamte en angst gebruiken om macht over anderen uit te oefenen. Overal ter wereld zie je waar deze machtsvorm en de angst die vermeende macht kwijt te raken toe leiden. Deze macht ligt buiten jezelf. Je kunt haar elk moment kwijtraken, vandaar dat mensen die dit soort macht hebben er zo krampachtig aan vasthouden. Ze zien hun eigen macht als zo fragiel dat ze schaamte en angst nodig hebben om haar te behouden.

De wereld zit niet te wachten op nog meer van deze vorm van macht, die historisch gezien gecreëerd en in stand gehouden wordt door mannen. Al in de achttiende eeuw werd dit ingezien door de Engelse schrijfster, filosoof en vrouwenrechtenadvocaat Mary Wollstonecraft, toen ze verklaarde: ‘Ik wil niet dat vrouwen macht hebben over mannen, maar macht over zichzelf.’

Deze vorm van macht heeft ons wijsgemaakt dat er maar een beperkte hoeveelheid van te verdelen valt. Als jij in dit systeem macht hebt, kan ik die niet hebben en vice versa. Veel vrouwen die in patriarchale organisaties werken of gewerkt hebben, weten hoe dit soort macht uitpakt. Sommigen waren slim genoeg om te weten dat ze dit ‘machtsspelletje’ moesten meespelen om hun ambities waar te maken. Maar om te slagen moesten ze het idee blijven uitdragen dat macht schaars was en ze hun plekje moesten beschermen. Misschien waren ze daardoor niet in staat of bereid andere vrouwen met hun carrière te helpen.

Bovendien zouden vrouwen ‘met macht’ zich geïsoleerd hebben gevoeld in een systeem dat niet was gebouwd voor vrouwen. Er kleven veel nadelen aan dit type macht.

Power hoeft echter geen extern middel te zijn. Er bestaat ook innerlijke power en die is een overvloedige hulpbron: ik kan haar bezitten en jij ook.